

Hoitamattomuuden hinta

Yhteenveto selvityksen päätuloksista

Nordic Healthcare Group 2026

Raportissa keskitytään lääkkeen arvon tarkasteluun kahdesta eri näkökulmasta

1 Lääkkeen arvo

- Lääkkeen arvo tuo esiin, mikä on lääkehoitojen osuus terveydenhuollon kokonaismenoista ja toisaalta samalla miten yhteiskunta hyötyy hoitojen kehittymisestä
- Lääkkeen arvo -raportissa on tarkasteltu lääkkeiden ja terveydenhuollon kustannusten sekä toiminta- ja työkykymenojen kehitystä koko Suomessa
- Kustannusten lisäksi raportissa on tuotu esiin myös muutos potilasmäärissä, avohoidon käyntimäärissä ja miten korvausten saajien määrä on kehittynyt.

TAVOITE

Lääkkeen arvo -osuuden kuvaa lääkkeiden yhteiskunnalle tuomaa hyötyä

2 Hoitamattomuuden hinta

- Hoitamattomuuden hinta on arvio siitä, mitä esimerkkisairauden kustannus olisi ilman hoitojen kehitystä
- Analyysissä arvioidaan, miten esimerkkisairauksien kustannukset olisivat kehittyneet, jos kustannukset olisivat noudattaneet terveydenhuollon yleistä kustannustrendiä
- Taloudellisen arvon tarkastelussa on mukana
  - Suorat kustannukset: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, lääkekorvaukset
  - Epäsuorat kustannukset ja vaikutukset tulonsiirtoon: tautikohtaiset sairauspäivärahat, työkyvyttömyyseläke, kuntoutuspalvelu- ja raha
  - Kliininen vaikuttavuus: elossaolo (muita sairauksia myeloomassa)

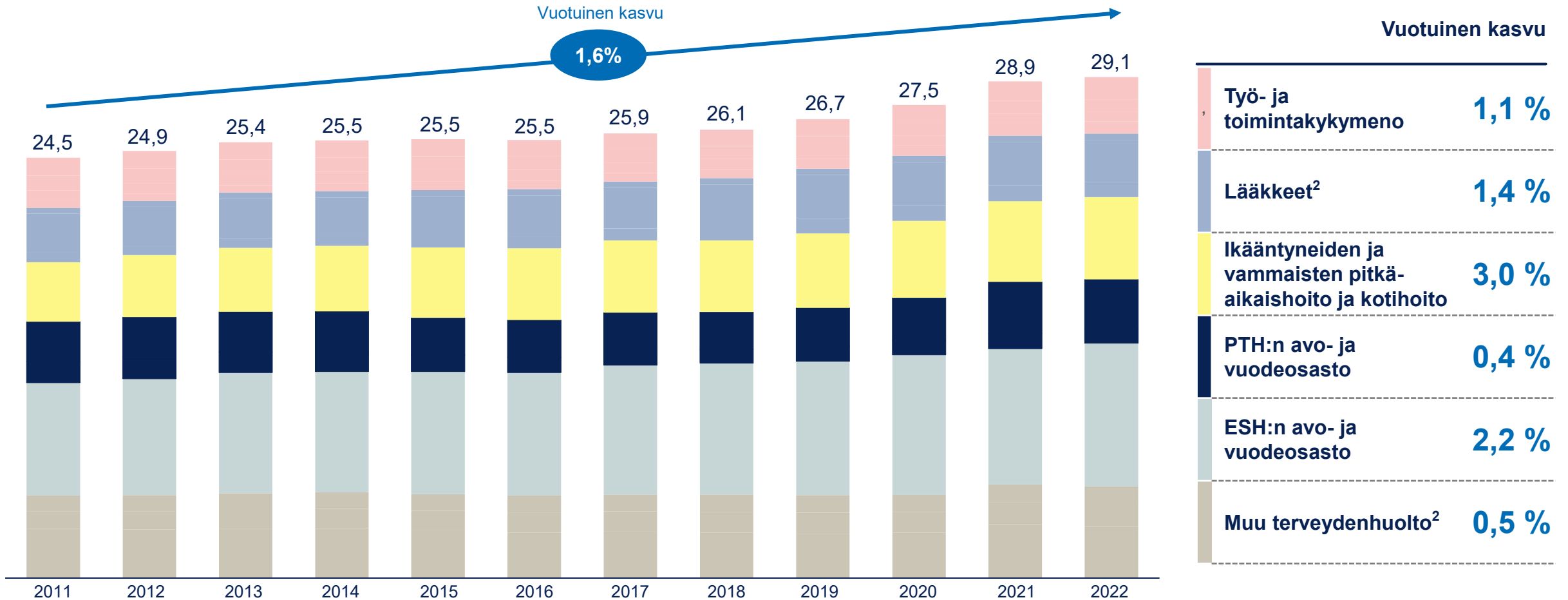

TAVOITE

Hoitamattomuuden hinta osoittaa sairauksien kustannusta yhteiskunnalle, jos uusia hoitoja ei olisi kehitetty ja otettu käyttöön

Terveydenhuollon kustannuskehityksessä taustalla ovat kasvavat potilasmäärät ja sairaustaakka

Terveydenhuoltomenot ja Kelan korvaamat toiminta- ja työkykymenot, € mrd.

Kokonaisuudessaan lääkekustannusten osuus terveydenhuollon kokonaismenoista on pysynyt tasaisena

Vuonna 2022 lääkkeiden osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista oli

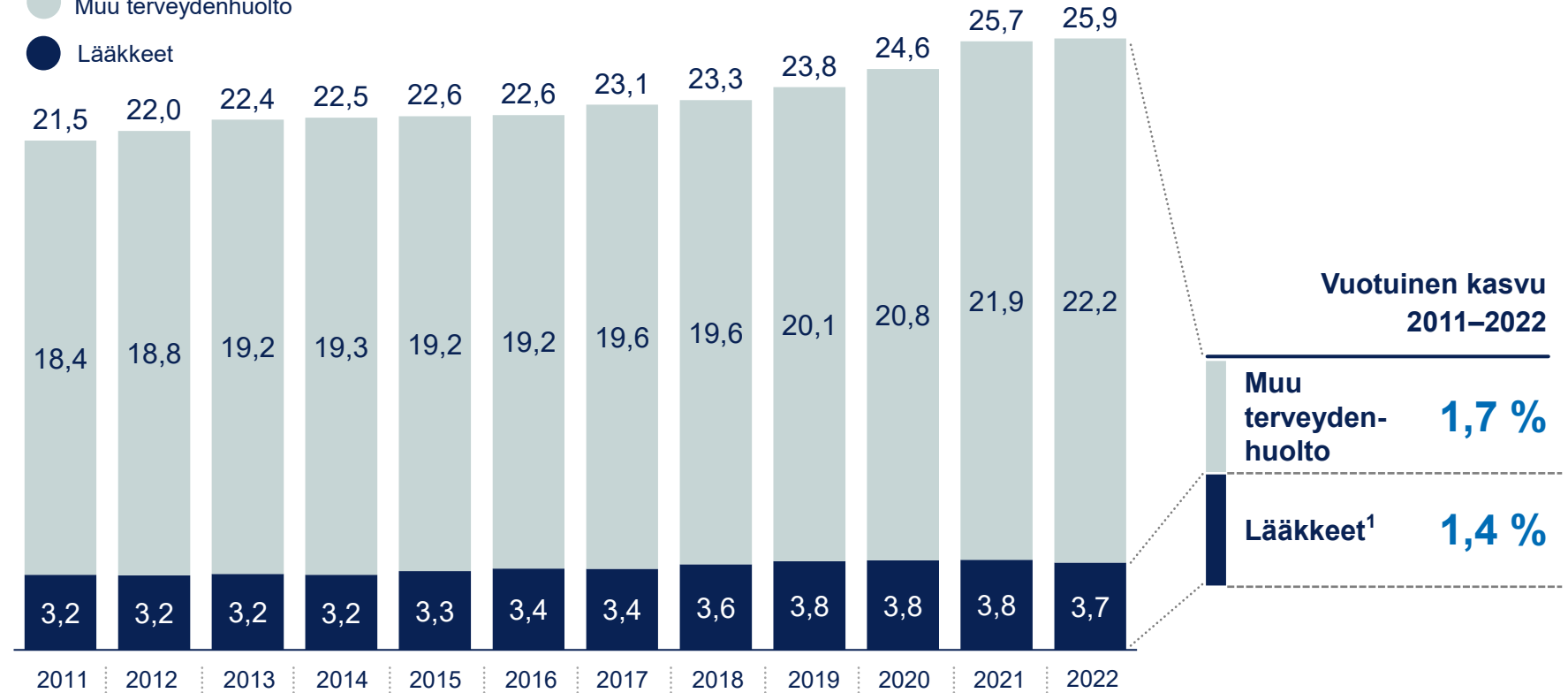
14 %

Tarkastelujaksolla 2011–2022 lääkekustannusten¹ vuotuinen kasvu ilman annettuja alennuksia oli

1,4 %

Terveydenhuollon kustannukset, € mrd.

- Muu terveydenhuolto
- Lääkkeet

Vuotuinen kasvu 2011–2022

Muu terveydenhuolto	1,7 %
Lääkkeet ¹	1,4 %

Lääkekustannusten osuus terveydenhuollon vuosittaisista kokonaismenoista

15% 14% 14% 14% 15% 15% 15% 16% 16% 15% 15% 14%

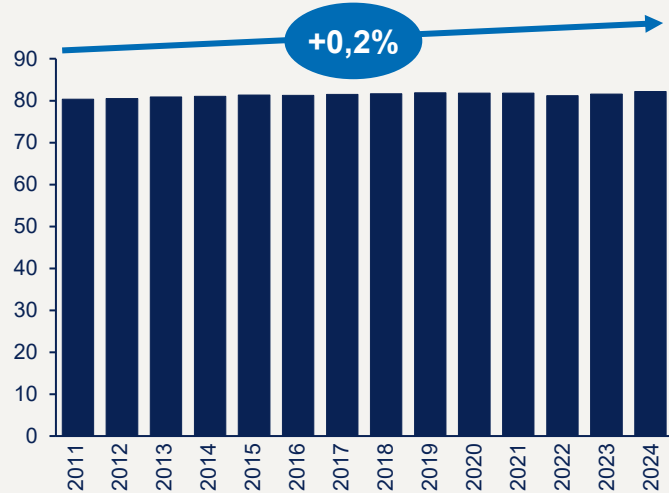
Kehittyvä ja moderni terveydenhuolto näkyy sairastavuuden vähentymisenä ja pidempänä elinajanodotteena

Terveydenhuollon tavoitteena on tuottaa terveyttä, ei säästöjä. Kasvua tuova yhteiskunta tarvitsee työ- ja toimintakykyisiä kansalaisia.

Suomalaisten elinajanodote on kasvanut n. 0,2 % vuodessa kun puolestaan...

Elinajanodote

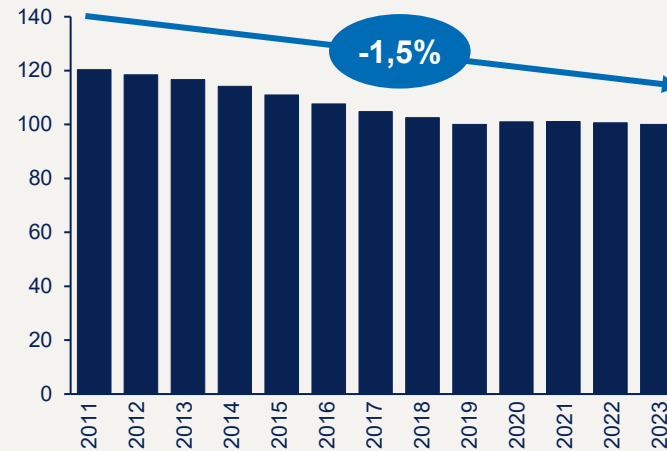
Vuotuinen muutos

...samana aikana THL:n ikävakioidun sairastavuusindeksin perusteella sairastavuus on vähentynyt vuosittain n. 1,5 %...

Ikävakioitu sairastavuusindeksi¹

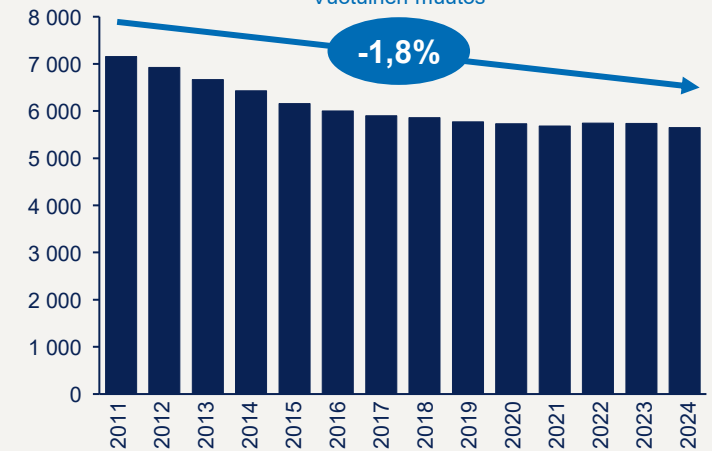
Vuotuinen muutos

...ja menetetyt elinvuodet ovat laskeneet n.1,8 % vuodessa.

Menetetyt elinvuodet (PYLL)² ikävällillä 0-80 v. / 100 000 asukasta

Vuotuinen muutos

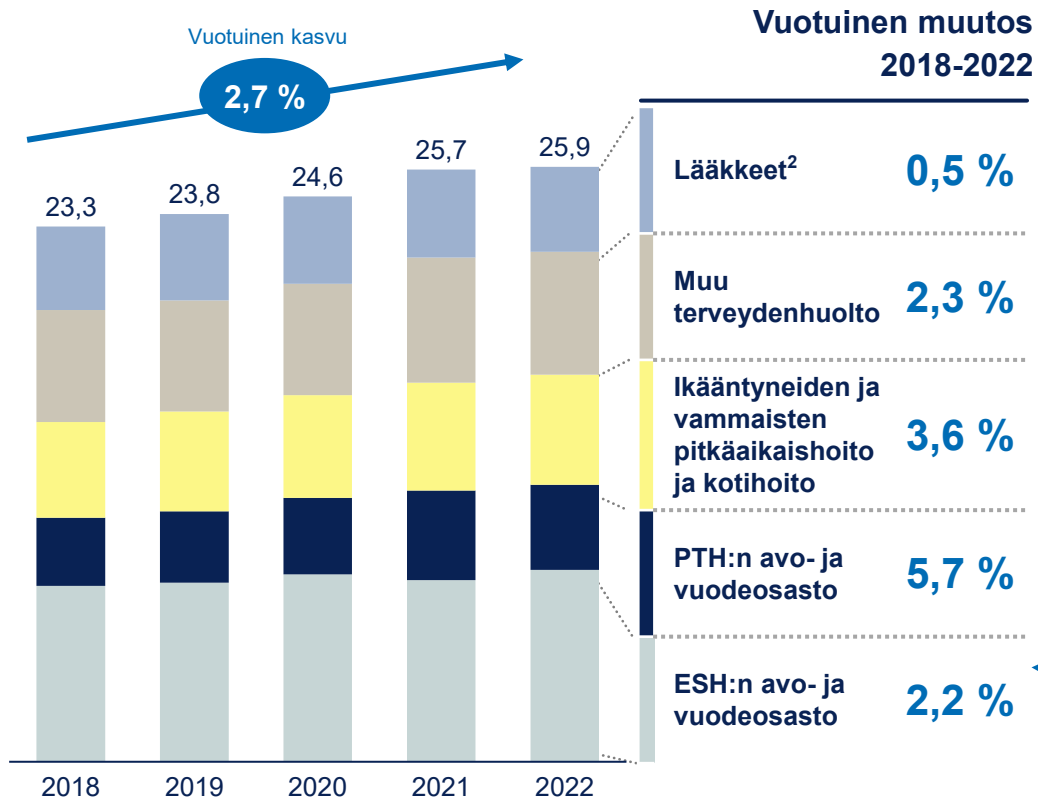

Terveydenhuollon kustannukset ovat kasvaneet, samalla työ- ja toimintakyky on kohentunut

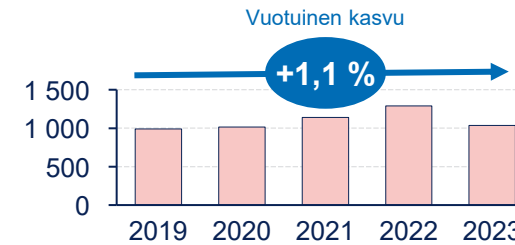
Terveydenhuollon merkittävimmät kulut tulevat erikoissairaanhoidosta sekä ikääntyneiden sekä vammaisten pitkäaikaishoidosta

Kustannukset alentuneesta työ- ja toimintakyvystä ovat pysyneet tasaisena³

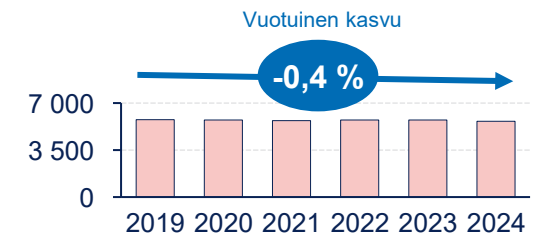
Terveydenhuollon suorat kustannukset¹, € mrd.

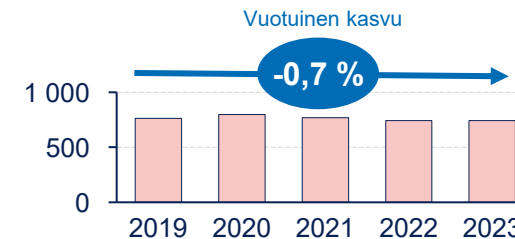
Kelan sairauspäivärahat

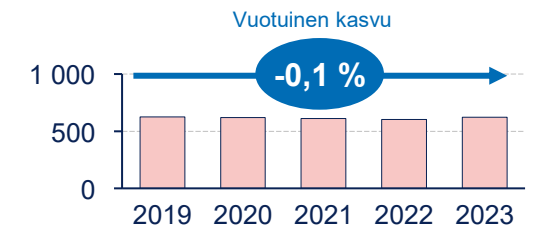
Ennenaikainen kuolema PYLL⁴ per 100 000 as.

Kelan työkyvyttömyyseläkkeet

Kelan vammaisetuudet

Sairaalalääkkeiden kustannus on arvioitu tukkumyynhintoinnoista ja vähennetty ESH-kustannuksista. Tämä yliarvioi lääkekuluja ja aliarvioi muita ESH-menoja

Lääkehoidoilla sekä yleisesti hoitojen kehityksellä ollut merkittävä vaikutus potilaiden toimintakykyyn ja selviytymiseen

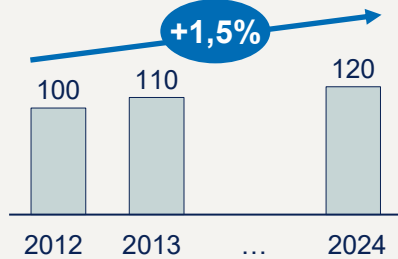
	IBD	MS-tauti	Multippeli myelooma
 <p>Sairauksien yleiskuvaus</p>	<p>Potilaat nuoria tai keski-ikäisiä aikuisia, IBD-tauti vaikuttaa työikäisiin ja on nopeasti yleistyvää</p>	<p>MS-tautiin sairastutaan 20-45-vuotiaana. Yli ajan kustannukset korkeat per potilas johtuen toimintakyvyn heikkenemisestä</p>	<p>Erityisesti ikäihmisten syöpä, 5-vuoden selviytymisennuste on vain n. 45 %</p>
 <p>Potilasmäärien kehitys¹</p>	<p>19 493 potilasta vuonna 2000 → +5,0% vuotuinen kasvu → 62 616 potilasta vuonna 2024</p>	<p>3 006 potilasta vuonna 2000 → +5,2% vuotuinen kasvu → 10 148 potilasta vuonna 2024</p>	<p>1 134 potilasta vuonna 2000 → +3,4% vuotuinen kasvu → 2 635 potilasta vuonna 2024²</p>
 <p>Yhteiskunnallinen vaikutus</p>	<p>IBD:hen sairastuu yhä useampi työikäinen, mikä näkyy erityisesti terveydenhuollon kustannuksissa ja sairauspäivärahamenoissa</p>	<p>Suuret yhteiskunnalliset kustannukset sekä terveydenhuollossa, erityisesti ESH, että työkyvyttömyys-, sairauspäiväraha ja kuntoutusmenoissa</p>	<p>Suuret vaikutukset ESH-kustannuksiin, pienemmät työkyvyttömyys-, sairauspäiväraha ja kuntoutusmenoissa</p>
 <p>Hoidon kehitys</p>	<p>Hoito ei lopullisesti paranna tautia mutta hillitsee tulehduksellisten suolistosairauksien oireita</p> <p>Uusien lääkkeiden myötä IBD-taudin oireita voidaan lievittää tehokkaammin ja kattavammin</p>	<p>Hoito ei paranna MS-tautia, mutta hidastaa sen etenemistä ja lievittää oireita</p> <p>MS-tauti on nykyään melko vähäoireinen valtaosalla potilaista, pitkälti tehokkaiden uusien lääkkeiden ansiosta</p>	<p>Hoitojen tavoitteena on ylläpitää työ- ja toimintakykyä sekä pidentää odotettavissa olevaa elinaikaa</p> <p>Vaikka hoito on kehittynyt uusien lääkkeiden myötä, tauti on edelleen parantumaton ja lyhentää elinikää</p>

Näin hoitamattomuuden hinta on laskettu

Vuoden 2024 todellisen kustannuksen laskeminen

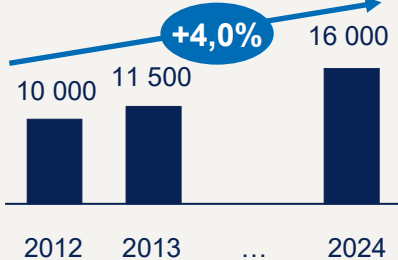
1 Laskimme vuosilta 2012-2024 toteutuneet kustannukset per potilas kussakin esimerkksisairaudessa

Vuotuinen muutos

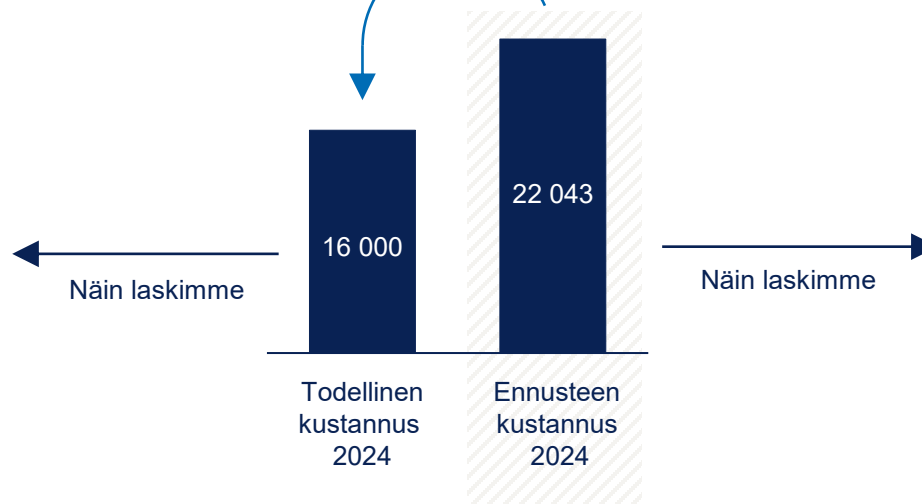
2 Kerroimme toteutuneet potilaskustannukset vuosittaisella potilasmäärällä

Vuotuinen muutos

Hoitamattomuuden hinta on muutos todellisen kustannuksen ja ennustetun kustannuksen välillä. Yhteiskunnan säästö on todellisen kustannuksen ja ennusteen erotus:

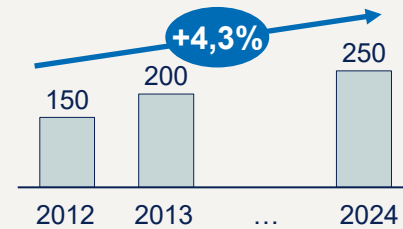
- 6 043 €

Vuoden 2024 ennuste kustannuksille

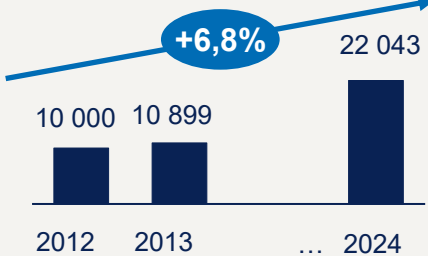
1 Keskimäärin terveydenhuollossa kustannus per henkilö* on kasvanut nopeammin...

Vuotuinen kasvu

2 ...jolloin ennustettu kustannuskehitys taudin X kokonaiskustannuksille olisi ollut toteumaa suurempi

Vuotuinen kasvu

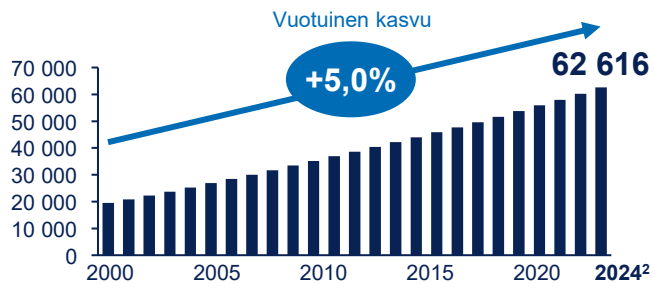

IBD:n aiheuttamat suorat kustannukset kasvavat selvästi maltillisemmin kuin terveydenhuollon kustannukset keskimäärin

Yhteiskunnan kustannukset kasvaisivat merkittävästi enemmän ilman tehokkaita hoitoja.

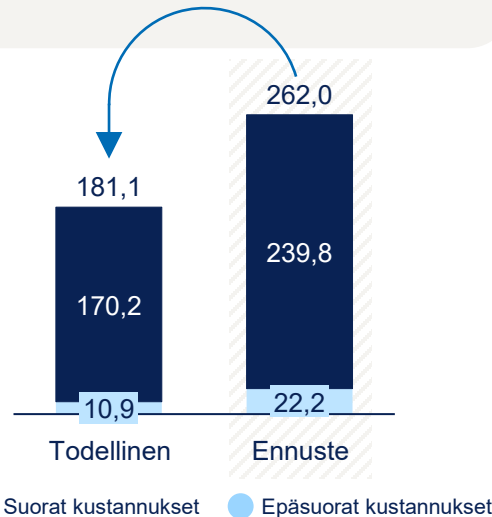
Yhä useampi sairastuu IBD-tautiin, mikä johtaisi palvelutarpeen kasvuun. Tehokkaamman hoidon ansiosta palvelutarve ei kuitenkaan ole kasvanut. Ilman uusia hoitoja, palvelutarve olisi merkittävästi suurempi.

Potilasmäärän kehitys

Hoitojen kehitys säästi IBD-taudissa vuonna 2024 noin

- 81 M€

Valtaosa IBD:n kustannuksista on suoria terveydenhuollon kustannuksia. Sairaus aiheuttaa yhteiskunnalle myös muita kustannuksia.

Hoitopäivien ja –käyntien sekä työkyvyttömyysetuuksien saajien määrät ovat pienemmät ennusteeseen verrattuna

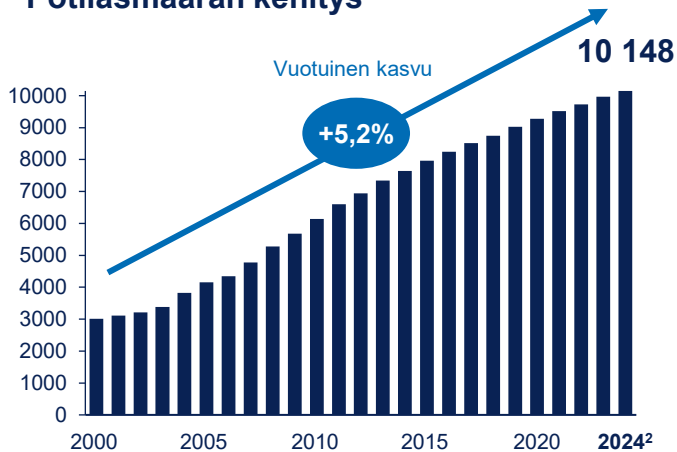
	Todellinen	Ennuste	Todellinen verrattuna ennusteeseen
Hoitopäivät (tuhatta), ESH ja PTH:n vuodeosastohoito	18,8	27,6	- 8,7
Avohoitokäynnit (tuhatta) ESH ja PTH	216,1	347,7	- 131,6
Sairauspäivärahojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutustukien saajien määrä (tuhatta)	1,8	3,4	- 1,6

MS-taudissa kustannukset kasvavat selvästi maltillisemmin kuin terveydenhuollon kustannukset keskimäärin

Yhteiskunnan kustannukset kasvaisivat merkittävästi enemmän ilman tehokkaita hoitoja.

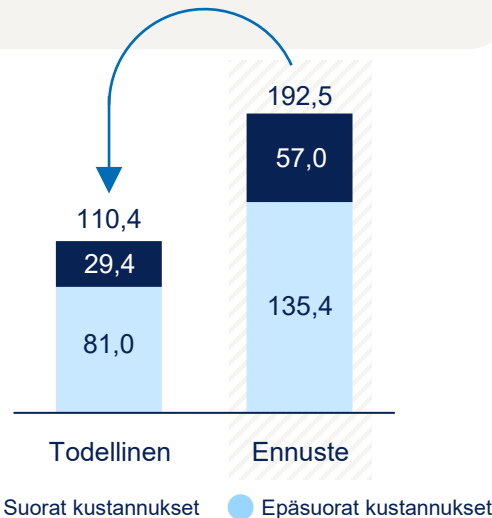
Yhä useampi sairastuu MS-tautiin, mikä luo painetta palvelutarpeen kasvuille. Tehokkaamman hoidon ansiosta palvelutarve ei ole kasvanut. Jos sairautta ei hoidettaisi uusilla hoidoilla, palvelutarve olisi merkittävästi suurempi.

Potilasmäärän kehitys

Hoitojen kehitys säästi MS-taudin kustannuksia vuonna 2024 noin

- 82 M€

Merkittävä osa MS:n yhteiskunnan kustannuksista tulee epäsuorista kustannuksista, esim. tulonsiirroista.

Hoitopäivien ja -käyntien sekä työkyvyttömyysetuuksien saajien määrät ovat pienemmät ennusteeseen verrattuna

	Todellinen	Ennuste	Todellinen verrattuna ennusteeseen
Hoitopäivät (tuhatta), ESH ja PTH:n vuodeosastohoito	3,9	28,9	- 25,0
Avohoitokäynnit (tuhatta) ESH ja PTH	42,3	72,3	- 30,0
Sairauspäivärahojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutustukien saajien määrä (tuhatta)	6,3	14,9	- 8,6

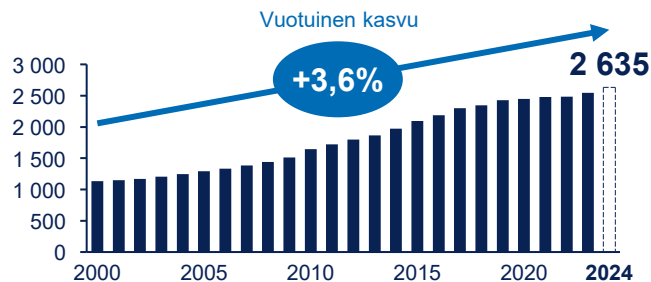
Multippelin myelooman hoito on investointi parempiin hoitotuloksiin

Lääkkeillä ei voida parantaa sairautta pysyvästi mutta niillä lievitetään oireita ja hidastetaan taudin etenemistä.

Suorat kustannukset ovat kasvaneet vahvemmin kuin terveydenhuollon menot keskimäärin. Hoitojen myötä yhä useampi elää taudin kanssa pidempään.

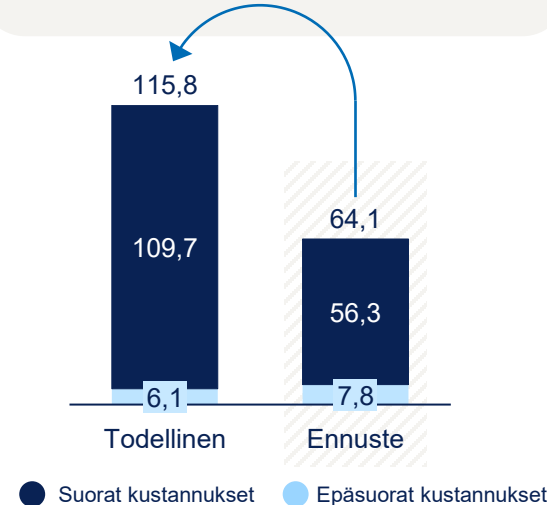
Kun väestö ikääntyy, yhä useampi sairastuu multippeliin myeloomaan. Kasvava potilasmäärä tulee vääjäämättä lisäämään taudin kustannuksia edelleen tulevaisuudessa.

Potilasmäärän kehitys

Multippelin myelooman aiheuttamat kustannukset ovat vuonna 2024 noin

52 M€
suuremmat

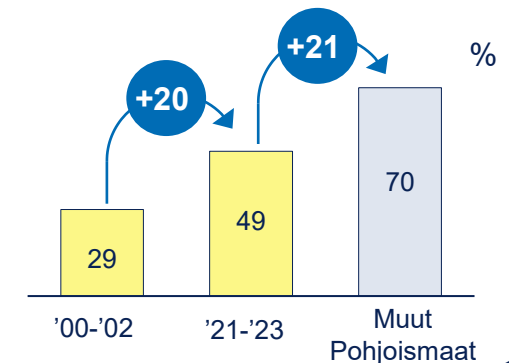

Sairauden aiheuttamat kustannukset ovat kasvaneet nopeammin kuin terveydenhuollon kustannukset keskimäärin.

Hoitopäivien ja -käyntien sekä työkyvyttömyysetuuksien saajien määrät ovat pienemmät ennusteeseen verrattuna

	Todellinen	Ennuste	Todellinen verrattuna ennusteeseen
Hoitopäivät (tuhatta), ESH ja PTH:n vuodeosastohoito	15,7	23,3	+ 7,5
Avohoitokäynnit (tuhatta) ESH ja PTH	52,0	76,5	+ 24,5
Sairauspäivärahojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutustukien saajien määrä (tuhatta)	0,4	0,6	+ 0,2

5-vuotiselossaolo kasvanut selkeästi 2000-luvulta alkaen, kuitenkin alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa

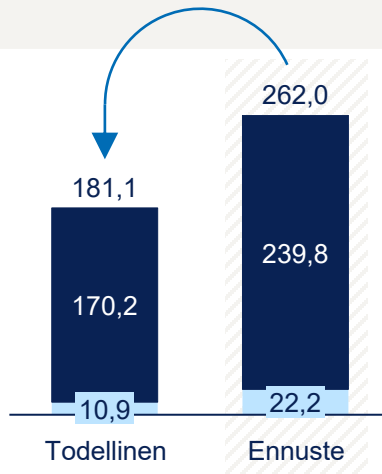

Tarkastelimme lääkkeiden yhteiskunnallista arvoa kolmen valitun esimerkkisairauden kautta

Hoitamattomuudella on hinta – jos uusia hoitoja ei oteta käyttöön, se tyypillisesti lisää palvelutarvetta esimerkiksi erikoissairaanhoidossa. Kehittyvillä hoidoilla voidaan vapauttaa vuodepaikkoja tai siirtää hoidon painopistettä perusterveydenhuoltoon. Uudet hoidot tuovat myös parempaa elämänlaatua ja muuttavat elinajanodotetta.

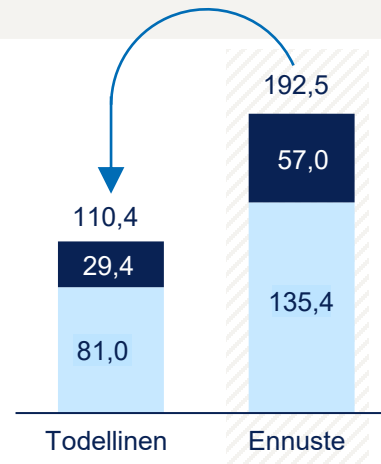
Hoitamattomuuden hinta IBD-taudille on vuonna 2024 noin

- 81 M€

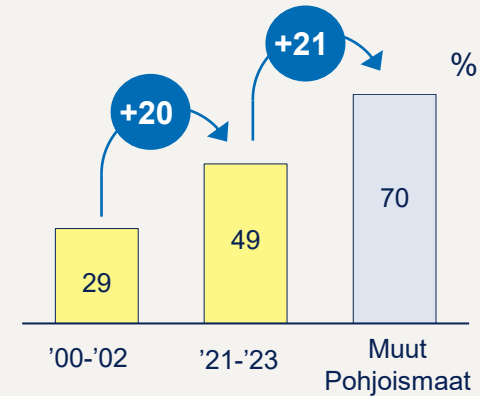

Hoitamattomuuden hinta MS-taudille on vuonna 2024 noin

- 82 M€

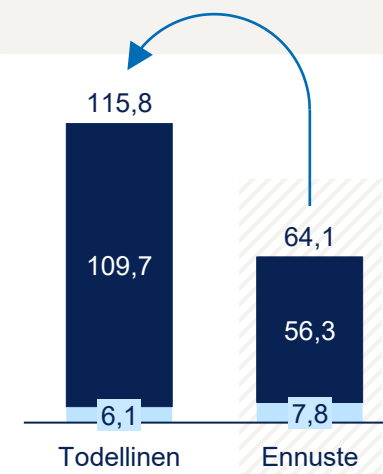

Multippelin myelooman 5-vuotiselossaolo kasvanut

Multippelin myelooman hoitamattomuuden hinta on vuonna 2024 noin

+ 52 M€

● Suorat kustannukset
● Epäsuorat kustannukset